

Progresjonsplan for dei sju fagområda i Høydalsmo barnehage

Kommunikasjon, språk og tekst – barnehagen skal bidra til at barna får utforske og utvikle språkforståinga

alder	tiltak	aktivitetar	evaluering
1-2 år	<ul style="list-style-type: none">- Identitet, utforsking av verden og kulturskaping.- Få fyrstehandserfaring med at ord og handling høyrer saman.- Bruke språket på ein positiv måte i samvær med andre.	<ul style="list-style-type: none">- Gjenta ord, gode samtaler, tydelege tilkynningsreplikkar frå personale.- Sjå på bilete, peikebøkar.- Songar.- Rim og reglar.- Utvide barnas ytringar ved å gjenta ord i korrekt form og set desse inn i ein setning eller samanheng.- Bruke språket i her- og nå situasjonar, setje ord på gjenstandar og handlingar.- Leseaktivitetar, enkle eventyr.- Omgrepstrening- Stimulering av den auditive-sansen.	
3-4 år	<ul style="list-style-type: none">- Begynne å sortere ord og omgrep.- Kommunisere med andre, skape relasjonar, uttrykke kjensler.- Sosial kompetanse, vennskap, inkludere andre.- Konfliktløysing.	<ul style="list-style-type: none">- Omgrepstrening (eks: Frukt og det som høyrer til her).- Inspirere til samtaler, gje barna tid, være ein god lyttar.- Fortelje etter leseaktivitetar, forklare (vankelege ord).- Song, rim, reglar – eventyr.- Leik, teikning.- Språksprell, språkpakka, Kari Lamer, Steg for steg.- Stimulering av den auditive-sansen.	
5-6 år	<ul style="list-style-type: none">- Sortere omgrep.- Kunne betydningsinnhaldet, av ord, motsetningar, lik betydning.- Konfliktløysing.	<ul style="list-style-type: none">- Omgrepstrening (over og under omgrep).- Song, rim, reglar – eventyr.- Leik, teikning.- Språksprell, språkpakka, Kari Lamer, Steg for steg.- Rolleleik.- Leikeskrive/lese.- Fortelje til kvarandre, t.d.: «forteljartelt».- Gode samtaler/ dialogisk høgtlesing der me har god tid til å lytte/ svare.- Stimulering av den auditive-sansen.	

Kropp, rørslle, mat og helse – Barnehagen skal leggje til rette for at alle barn kan oppleve rørsleglede, matglede, velvære og helse

alder	tiltak	aktivitetar	evaluering
1-2 år	<ul style="list-style-type: none"> - Me tilbyr sunn mat og mange smakar - Barna blir kjent med kroppen /handhygiene - Finmotorisk aktivitetar og utfordringar - Gje barna rom for bevegelse og sansemotorisk aktivitetar - Turar i nærmiljø 	<ul style="list-style-type: none"> - Trene på å ete ulik mat, med ulik konsistens. - Halde koppen og skeia sjølv. - Vise bilete av forskjellige mat/frukt/grønt. - Øve på å vaske hendar med hjelp av personalet, bruke t.d. vaskesang. - Legge inn kvile, ro og fysisk aktivitetar i dagsrytmen ute/inne - Bli kjent med kroppen ved å fortelje om kroppsdelar, sjå i peikebøkar, rørslesongar om kroppen. - Påkledning t.d.: prøve å ta på sokkar o.l.(med hjelp). - Øve på dei grunnleggjande rørsleane. - Barnet får erfaring med bevegelse i ulendt terreng og ulikt underlag til ulike årstider. - Bruke gymsalen, symjehallen 	
3-4 år	<ul style="list-style-type: none"> - Få kunnskap om menneskekroppen og forståing/betydning av gode vanar og kosthald. - Fokus på å gje same utfordringar uavhengig av kjønn - Tur i nærmiljøet - Gje rom for rolleleik - Fin- og grovmotorikk 	<ul style="list-style-type: none"> - Oppmodar/oppmuntrar barna til å smake på ulik mat og frukt/grønt. - Smøre maten sin sjølv. - Fokus på god handhygiene i samband med måltid, dobesøk. - Lære om ulike kroppsdelar og funksjonen (armar, bein o.l). - Øve på og oppmode til å bli sjølvstendige i av- og påkledning. - Bruke musikk til dans, avslapping, rytme og rørsle. - Finmotorisk trening, t.d.: teikne, klyppe, spikke, sage, bake. - Legge til for å bruke kroppen slik at barna kan oppleve følelsen av glede og meistring, ute og inne. - Bruke gymsalen, symjehallen 	
5-6 år	<ul style="list-style-type: none"> - Gode erfaringar ved å vere ute i naturen og utfordre seg sjølv fysisk styrke grov / finmotorikk gjennom ulike erfaringar. - Styrke/vidareutvikle motoriske ferdighetar både fin / grov. - Bli trygge på eigen kropp 	<ul style="list-style-type: none"> - Bruke naturen i alle årstider, legge til rette for risikofylt leik og meistring. - Få bruke verktøy t.d. sag, kniv, øks, hammar - Bruk av idrettshall, fotballbanen, symjehallen . - Beherske av- og påkledning, halde orden i eigne klede. Oppmode til å finne fram, kle seg etter værforhold. - Personleg hygiene oppmuntre til å klare seg sjølv v/toalettbesøk og eventuelt tørke seg sjølv. Gode rutinar for handvask, snakke om bakterie /virus - Sjølvmeistringstrening kjenne til sunt kosthald, tørre å smake ny / ukjent mat (frukt, grønt o.l) - Dans (rørsler). - Regelleiker: t.d. hauk/du, kongen befaler, raudt ljós - Hjelp til med praktiske gjeremål t.d. kjøkken, hjelpe andre barn og liknande. 	

Kunst, kultur og kreativitet – Personalet skal la borna få utvikle fantasi, kreativitet og skaperglede

alder	tiltak	aktivitetar	evaluering
1-2 år	<ul style="list-style-type: none"> - Song, musikk og rørsle. - Eventyr og tradisjonsformidling. - Kreative uttrykksformar. - Kjenne seg glade og stolte over si eiga kulturelle tilhøyrse. 	<ul style="list-style-type: none"> - Syngje songar med rørsler og samhandling, frå kulturar som er representert på avdelinga. - Bli kjende med eventyr og tradisjonar. - Lage lyd/musikk med og utan hjelpemiddel, til dømes eigen kropp, pinnar, rasler. - Bruke ulike typar formingsmateriell; papir, fargar, måling, sand, byggjeklossar, lim, naturmaterialet - Opplive teater og konsert 	
3-4 år	<ul style="list-style-type: none"> - Rim og regler. - Høgtlesing og drama. - Kultur i nærmiljøet. - Ha tilgang til ting, rom og materiale som støttar opp om dei leikande og estetiske uttrykksformene. 	<ul style="list-style-type: none"> - Leike med ord og uttrykk, formidle ordspel og leiker frå barnetradisjonen. - Bruke barnelitteraturen, dikt og forteljingar og frå andre kulturar som er representert - Opplive teater og konsert, sjå film og lytte til musikk, og oppleve / bli kjende med kultur i nærmiljøet. Aktivitetar, skulpturar m.m. - Sjølv få lage musikk og teater, og skape kunst. - Bruke ulike typar formingsmateriell; papir, fargar, måling, sand, byggjeklossar, lim, naturmaterialet 	
5-6 år	<ul style="list-style-type: none"> - Design – arkitektur. - 3-dimensjonale formingsteknikkar. 	<ul style="list-style-type: none"> - Kikke på og snakke om form og materialbruk på møbler, bestikk og leiker. Likskap- /ulikskap på ute-/innklede, vinter- /sumarklede. - Kikke på og snakke om form og materialbruk i parker, hus og skulpturar. - Bruke ulike typar formingsmateriell; papir, fargar, måling, sand, byggjeklossar, lim, naturmaterialet. - Jobbe med 3-dimensjonale formar som leire, tre, pappmasje og ståltråd/netting. - Opplive teater og konsert, sjå film og lytte til musikk, og oppleve / bli kjende med kultur i nærmiljøet. Aktivitetar, skulpturar m.m. - Sjølv få lage musikk og teater, og skape kunst. 	

Natur, miljø og teknologi – Personalet skal gje barna gode opplevingar i naturen

alder	tiltak	aktivitetar	evaluering
1-2 år	<ul style="list-style-type: none"> - Få oppleve og utforske naturen. - Få kjennskap om dyr og dyreliv. - Lære av naturen og utvikle begynnande forståing for korleis dei kan ta vare på naturen. 	<ul style="list-style-type: none"> - Oppleve naturen og mangfaldet gjennom heile året, i alle typar vær (lukte, smake, føle og sjå). - Turar i naturen (ut av vogna, ned på bakken). - Uteleik. - Gje barna tid på turane. - Bruke naturen som arena for leik, undring, utforsking og læring. - Enkle årstidsamling 	
3-4 år	<ul style="list-style-type: none"> - Få kjennskap til naturen og berekraftig utvikling. - Få kjennskap til syklusen til mennesket. - Få kjennskap om dyr og dyreliv. - Utforske teknologi. - Victoria-tur. 	<ul style="list-style-type: none"> - Oppleve syklusen frå frø til plante – frå plante til frø. - Før- og etterarbeid til Viktoria-turen; vatn, sluser, tømmerfløting, (4 -åringane) - Bli kjende med digitalt verktøy, t.d. klokka, kamera, nettbrett. - Gjenbruk og resirkulering. - Gje barna tid til å stille spørsmål og reflektere over erfaringar og opplevingar. - Bruke naturen som arena for leik, undring, utforsking og læring. - Besøke ein gard med dyr. - Årstidsamling 	
5-6 år	<ul style="list-style-type: none"> - Få kjennskap til kropp og livssyklusen til mennesket. - Få kunnskap om dyr og dyreliv. - Få gode friluftsupplevingar året rundt. - Oppleve og utforske naturen og mangfaldet i naturen, og få kjennskap til berekraftig utvikling. 	<ul style="list-style-type: none"> - Ta seg av komposten og andre typar kildesortering, mat blir til jord – jord blir til mat, batteri og plast er spesialavfall – kva skjer med batteri og plast i naturen? - Reproduksjon, korleis kom vi inn i mammas mage, barndom, ungdom, alderdom og død. - Bli kjent med mat som byggeklossar, kva treng me for å byggje kropp? - Indre og ytre organ, korleis ser vi ut, utanpå og inni? Kva skjer med og i kroppen vår? - Gjenbruk og resirkulering. - Besøke ein gard med dyr. - Ikkje sløse med ressursar. 	

Mengd, rom og form – Barnehagen skal bidra til at barna kan utforske og oppdage matematikk i dagleglivet

alder	tiltak	aktivitetar	evaluering
1-2 år	<p>Gje borna ei byrjande forståing av:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Nå og etterpå (tid). - Sortering. - Størrelse og mengde. - Teljing. - Plassering og rom. 	<ul style="list-style-type: none"> - Nokre faste rutinar, setje ord på det som skjer og skal skje. - Sortere i leikekasser. - Snakke om og kjenne på gjenstandar, fasong og storleik. - Samling med regler, song og eventyr med konkretar. - Leik med klossar, puttekasser puslespel. - Telje fingrar og tær, teljeregler. - Snakke om plassering, over, under, nærme langt bort. - Undringstur inne og ute t.d.: kva former ser me, runde hjul, firkanta hus, osv. 	
3-4 år	<p>Gje borna erfaringar med:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Talrekkja frå 1-10. - Mål og vekt. - Geometriske former og matematiske omgrep. - Sortering og kategorisering. - Likskap og ulikskap. - Ulike spel. - Konstruksjonsleik. 	<ul style="list-style-type: none"> - Song/ songleikar, eventyr og regler. - Bruke talrekkje med geometriske former. - Matlaging, ulike former, t.d.: tung/ lett, mykje / lite - Utforsking av gjenstandar ute og inne (tung /lett). - Bruke matematiske omgrep t.d.: kort - lang, tynn - tjukk, liten –stor. - Sortere og kategorisere leiker og naturmaterialar på ulike måtar, ute og inne. - Samanlikning form, farge, storleik m.m. ute og inne. - Bruke enkle brettspel, t.d.: terning med fargar og punkt til tre - Bygge med ulike materiell og former, ute og inne. 	
5-6 år	<p>Barna skal oppleve:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Gleder over utforsking og leik med former. - Forståing med mål og vekt. - Forståinga av mengde. - Erfaringar med å løyse matematiske problem. - Å få ei før-forståing for dag, månad og år. - Erfaringar med digitalt verktøy. 	<ul style="list-style-type: none"> - Ulike fysikkforsøk, t.d.: undring over vekt/ kontra storleik, m.m. - Matlaging, samanlikning av vekt og volum utifrå ulike gjenstandar. - Matematikk i dagleglivet, som ved bordekkning. - Kuleramme, undring over kva er mange/mykje? - Eksperimentering med deling av ulike former t.d.: ein sirkel kan delast på mange måtar - Dagen i dag – samling. - Meir «avansert» brettspel. - Bruke iPad, kamera, internett, Salaby og liknande. 	

Etikk, religion og filosofi - Barnehagen skal skape interesse for mangfaldet i samfunnet og forståing for livsverda og levesettet til andre menneske

alder	tiltak	aktivitetar	evaluering
1-2 år	<p>Gje borna ei byrjande:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Forståing og respekt for kvarandre, toleranse og likeverd - Interesse for tradisjonar, høgtider i ulike kulturar 	<ul style="list-style-type: none"> - Vise omsorg, vise respekt ved å helse, vera lyttande og anerkjennande personalet. - Grensesetting. - Konflikthandtering. - Lære å hjelpe kvarandre. - Markere ulike høgtider som er representert i barnehagen ved visualisering og konkretar i fellesskap. - Vera med på markering av FN-dagen. - Bli kjende med «Stoppregel». - Reflektere over rett og galt. 	
3-4 år	<p>Gje borna:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Erfaringar med grunngevande kristne verdiar, humanetisk arv, tradisjonar og ulike merkedagar i dei religionane som finns i barnehagen - Kjennskap og forståing for grunnleggjande normer og verdiar - Moglegheiter til å utforske og filosofere over likskapar og ulikskapar 	<ul style="list-style-type: none"> - Markere ulike høgtider som er representert i barnehagen ved visualisering og konkretar i fellesskap. - Barna skal få rettleiing i konfliktrar. Implementering av konfliktløysingsstrategi. Bruke «Stoppregel». - Reflektere over rett og galt. - Formidle forteljingar frå ulike kulturar. - Lage samværsreglar saman med borna. - Respekt for liv, (planter, dyr, insekt, menneske). - Filosofere over: Eg er meg, du er deg, me er ulike, men me er likeverdige. 	
5-6 år	<p>Barna skal oppleve:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Forståing for ulike måtar å leve saman på. - Forståing med grunngevande kristne verdiar, humanetisk arv, tradisjonar og ulike merkedagar i dei religionane som finns i barnehagen 	<ul style="list-style-type: none"> - Samlingar der ein samtalar rundt ulike familieformer. - Formidle forteljingar frå ulike kulturar. - Markere FN-dagen, Barnekonvensjonen. - Markere ulike høgtider som er representert i barnehagen ved visualisering og konkretar i fellesskap. - Lage samværsreglar saman med borna. - Respekt for liv, (planter, dyr, insekt, menneskje). - Filosofere over: Eg er meg, du er deg, me er ulike, men me er likeverdige. - Reflektere over rett og galt,. - Undre seg over liv og død. 	

Nærmiljø og samfunn – Barnehagen skal bidra til å gjere barna kjende med sitt eige nærmiljø, samfunnet og verda

alder	tiltak	aktivitetar	evaluering
1-2 år	<ul style="list-style-type: none"> - Bli kjende med barnehagens område. - Bli kjende med nærmiljøet. - Bli kjende med ulike tradisjonar, levemåtar og familieformer. 	<ul style="list-style-type: none"> - Bruke heile barnehagens område, både inne og ute. - Turar i nærområdet. - 4 fellesdagar båe avdelingane i saman (to dagar på kvar plass). - Markere ulike tradisjonar som er representert i barnegruppa, samt få kjennskap til samisk kultur. Markere FN-dagen. - Vise bilete, henge opp bilete på avdeling, lese bøkar og prate om ulike nasjonalitetar, levemåtar og familieformer. - Brannvernsveke med besøk. 	
3-4 år	<ul style="list-style-type: none"> - Bli kjende med nærmiljøet. - Bli kjende med lokalhistorie og lokale tradisjonar. - Bli kjende med institusjonar og yrker i nærmiljøet. - Få kjennskap til barns rettar. - Bli kjende med ulike tradisjonar, levemåtar og familieformer. 	<ul style="list-style-type: none"> - Markere ulike tradisjonar som er representert i barnegruppa, samt få kjennskap til samisk kultur, markere FN-dagen. - Turar i nærområdet, men også ta buss for å bli kjent med nærmiljøet og kommunen. - 4 fellesdagar båe avdelingane i saman (to dagar på kvar plass). - Victoria tur frå Lårdal. - Vere med å ta ansvar, til dømes dagens hjelpar. - Vise bilete, henge opp bilete på avdeling, lese bøkar og prate om ulike nasjonalitetar, levemåtar og familieformer. - Brannvernsveke med besøk. 	
5-6 år	<ul style="list-style-type: none"> - Bli kjende med lokalhistorie og lokale tradisjonar. - Ferdast trygt i trafikk og nærmiljøet. - Bli kjende med institusjonar og yrker i nærmiljøet. - Utvikle tillit til samfunnsdeltaking. - Bli kjende med ulike tradisjonar, levemåtar og familieformer. - Få meir ansvar i kvardag. - Vere klare for skulestart. 	<ul style="list-style-type: none"> - Brannvernsveke med besøk. - Samarbeid barnehage og skulen. - Markere FN-dagen med framføring av menneskerettane (barnekonvensjonen). - Overnatting i barnehagen. - Turar i nærområdet, men også ta buss for å bli kjent med nærmiljøet og kommunen. - 4 fellesdagar båe avdelingane i saman (to dagar på kvar plass) - Bruke bilete/ flagg på avdeling, lese bøkar og prate om ulike nasjonalitetar, levemåtar og familieformer. - Borna vere med å avgjera turmål. - Trafikkreglar: ut i trafikken lære høgre/venstre. Bruk av refleks og liknande. T.d «Tarkus» 	